

ZADARMO

Noviny o živote v Bratislave sú distribuované každý mesiac do všetkých mestských častí.

EV 3101/09 - ISSN 1335-5228

IČO: 35712058

Vydáva NIVEL PLUS s.r.o.,

Ivanská cesta 2D, 821 04 Bratislava

Tlačí MAFRAPRINT

Roznáša spoločnosť Red Post, s. r. o.

Bratislavské Noviny

Aktuálne
správy o dianí
v Bratislave

nájdete aj na
www.banoviny.sk

a na Facebooku
www.facebook.com/banoviny
Píšte, pýtajte sa, komentujte

Piatok 3. mája 2024

Pressburger Zeitung - Pozsonyi Újság - Nova Posoniensia

Ročník XXVII. - Číslo 5

2 Skvelá správa z Prúgerky

Primátor Matúš Vallo a šéf predstavenstva Volkswagen Slovakia Wolfram Kirchert podpísali memorandum o spolupráci pri zveľaďovaní Prúger-Wallnerovej záhrady. Prvým krokom je obnova historických skleníkov.

6 Ktorú fontánu spoznáte bez zaváhania?

Stačí vám pohľad na detail umeleckého diela a viete hneď, o akú fontánu v centre nášho mesta ide?

8 Tromfne aj dospelých

Jazdec rely Sebastián má len 11 rokov, no jeho výsledky na pretekoch sú obdivuhodné.

14 Sudca mohol prísť o hlavu

Kedysi, najmä v stredovekom Prešporku, trestali zločincov omnoho prísnejšie i dôslednejšie ako dnes.

Devínska cesta sa v jednom úseku výrazne nakláňa a prepadáva.

Primátor a starostka. O problémoch Devínčanov diskutoval Matúš Vallo priamo v mestskej časti.

Havarijný stav Devínskej cesty: Dočká sa potrebnej rekonštrukcie?

DEVÍN Devínčania majú strach, že zostanú odrezaní od sveta, ak kompetentní nezakročia. Devínska cesta, ktorá ich spája s mestom, sa prepadáva a hrozí jej zosuv. Starostka Jana Jakubkovičová upozorňuje, že je v havarijnom stave a ide o jedinou obslužnú komunikáciu pre túto mestskú časť. Čo na to hovorí mesto?

Devín je vďaka majestátnemu a slávnemu hradu turistami najnavštevovanejšou oblasťou mesta. Devín sa však „preslávil“ aj 20-ročnou nútenou správou, ktorá sa, našťastie, už skončila. Mestská časť v súčasnosti konsoliduje svoje obmedzené financie a hasí najvypuklejšie problémy. Starostka Jana Jakubkovičová upozorňuje na problém, ktorého riešenie však nie je v jej kompetencii, a to je havarijný stav Devínskej cesty - jedinej spojnice s mestom. Táto komunikácia je rovnako

kľúčová aj pre susednú Devínsku Novú Ves.

Potreba rekonštrukcie Devínskej cesty, ktorá je na rozhraní Devína a Karlovej Vsi, sa podľa jej slov datuje od roku 2015. „V tom roku sa začal riešiť projekt, a následne aj proces EIA. Investícia sa vtedy odhadovala na 12 miliónov eur. Po pripomienkach ochranárov aj pre iné faktory sa rekonštrukcia napokon navýšila na 20 miliónov eur, lebo bolo potrebné riešiť aj prechody pre zver,“ hovorí starostka Devína.

Situácia sa však zásadne nezlepšila. Jakubkovičová varuje, že na komunikácii v smere do mesta je jeden úsek, kde sa cesta výrazne nakláňa a prepadá. Sklon je podľa meraní mestskej časti až neuveriteľných 21 cm. Rovnako rozbitá je aj cyklotrasa. „Opakovane píšem na magistrát a upozorňujem, že hrozí zosuv. Odpovedou mesta je, že stav monitorujú a je nemenný. Viete,

my robíme priebežne vlastné merania, takže táto odpoveď mi príde, pri všetkej úcte, ako úplný výsmech. Respektíve v danom úseku ani žiadne merania nepotrebujete, zhoršujúci sa stav je citeľný pri prejazde po ňom,“ vysvetľuje starostka. Pravidelne sa stretáva so zástupcami krízového štábu mesta alebo okresného úradu či ministerstva vnútra, kde upozorňuje na hroziace riziko. Už minulý rok sa totiž očakávala storočná voda a záplavy, ktoré by cestu mohli podmyť. „Ak by bola cesta neprejazdná, reakčný čas sanítky sa môže predĺžiť z 8 minút odhadom až na 15 minút.“ Jakubkovičová rozumie argumentom primátora, že na rekonštrukciu cesty v sume 20 miliónov nie sú peniaze. Pýta sa však, prečo sa problémových šesť kilometrov nerobí v etapách. (lb)

Foto: ms, Marek Velček/FB Matúš Vallo má rád Bratislavu
Pokračovanie na str. 2 ➤

Na Vajanského ráťali cyklistov

STARÉ MESTO

Cyklopruhy na Vajanského nábřeží využíva podľa magistrátu čoraz viac Bratislavčanov. Automat, ktorý od januára zbiera údaje o cyklistoch, ukázal presné čísla.

Kritici spochybňovali vybudovanie cyklotrasy na dunajskom nábřeží aj s argumentom, že ju využíva minimum cyklistov. Fakt je, že mnohí tu dodnes jazdia po chodníku určenému výlučne peším. Najnovšie už poznáme počty prejazdov po cyklotrase na Vajanského, ktoré magistrát zverejnil na sociálnej sieti v polovici apríla.

„Vďaka novému sčítaču, osadenému v januári tohto roka, máme jasné dáta o počte cykloprejazdov. Napríklad v túto nedeľu (14. apríla, pozn. red.) sme na tomto úseku zaznamenali 2 212 cykloprejazdov obojsmerne, v sobotu 1 931. Cyklopruhy sú však využívané aj počas pracovných dní, napríklad minulý utorok to bolo 1 646 cykloprejazdov alebo vo štvrtok 1 334,“ uviedlo mesto na sociálnej sieti.

K číslam zároveň doplnilo, že vďaka teplejšiemu počasiu boli mimoriadne frekventované aj ďalšie dôležité cyklistické ťahy. V spomenutú nedeľu 14. apríla narátal cyklosčítač na Starom moste 2 289 cykloprejazdov, pri River Parku ich bolo 2 598, na Moste SNP 1 296 a na Dolnozemskej ceste 5 191 cykloprejazdov - v tomto prípade ide naozaj o rekordný počet cyklistov. (bn)

Kuruc skončil

BRATISLAVA

V mestskom zastupiteľstve bude opäť pôsobiť dlhoročná komunálna poslankyňa Elena Pätoprstá. Nahradila Jakuba Kuruca, ktorý sa v apríli vzdal poslanskeho mandátu pre falšovanie identity.

Mestské zastupiteľstvo zároveň zvolilo Elenu Pätoprstú za členku komisie pre životné prostredie a klimatickú zmenu, a tiež komisie územného a strategického plánovania a výstavby. Kuruc sa vzdal aj poslanskeho mandátu v miestnom zastupiteľstve v Petržalke. (TASR)

Výmena šéfov komisií

BRATISLAVA

Novou šéfkou mestskej komisie dopravy a informačných systémov bude viceprimátorka Bratislavy Tatiana Kratochvílová.

Kratochvílová vystrieda dlhoročného predsedu dopravnej komisie Jozefa Uhlera, ktorý tento post zastával 13 rokov, v apríli sa ho na vlastnú žiadosť vzdal. Členom dopravnej komisie zostáva, chce sa však viac venovať funkcii starostu Jaroviec. Nového predsedu bude mať aj mestská komisia pre životné prostredie a klimatickú zmenu. Doterajšieho šéfa komisie Jakuba Kuruca, ktorý sa vzdal mandátu poslancu pre falšovanie identity, čím mu zanikla aj táto funkcia, vystrieda viceprimátor Jakub Mrva. (TASR)

Vo vynovenej Bratislavskej pasáži najnovšie rozbehli haluškáreň ako slovenský street food

Pasáž sa zmenila na atraktívne miesto so zaujímavými prevádzkami.

STARÉ MESTO

Boli ste sa v poslednom čase pozrieť v Bratislavskej pasáži, ktorá spája Námestie SNP s Jedlíkovou ulicou? Priebeh, kedysi v katastrofálnom stave, sa zmenil na naozaj atraktívne miesto so zaujímavými prevádzkami. Najnovšie tu pribudol i koncept slovenského street foodu - haluškáreň.

Ak ste cez vtedy ošarpanú pasáž prechádzali pred niekoľkými rokmi, našli ste tu zo strany Námestia SNP kebab a za ním nie práve príťažlivo pôsobiaci sisha bar. Dnes je to minulosť. Rodina Hlinovcov, ktorá vlastní i Bratislavskú reštauráciu o pár metrov vedľa, premenila pasáž na nepoznanie.

„Chceli sme to urobiť naozaj pekne a vznikol zvláštny paradox. Mnohí ľudia, ktorí

predtým túto pasáž nepoznali, si myslia, že sme ju iba trochu poupravovali, obnovovali a majú pocit, že niektoré veci v nej boli dlho. A to nás vlastne teší. Chceli sme to totiž urobiť tak, aby mali ľudia o pár rokov pocit, že takto to bolo už 50 či 100 rokov,“ prezradil podnikateľ a politik Alojz Hlina.

Vysvetlil, že pasáž bola vo veľmi zlom stave a išlo naozaj o totálnu rekonštrukciu. „Stredom pasáže ide v hĺbke 1,5 metra kanalizačná rúra. Bola tam i stará kamenina, čo tiež spôsobovalo problémy. Išli sme do toho z gruntu,“ priblížil Hlina. Hoci financoval rekonštrukciu, majiteľom budovy nie je on, patrí milosrdným bratom.

A čím je pasáž ešte zaujímavá? Okrem atraktívneho vzhľadu, ktorý sa viaže na

slovenské tradície, v nej nájdete tri prevádzky. Od jesene už funguje pekáraň, predne dávnom pribudla i mliekareň a úplne novým konceptom je haluškáreň. Remeselníkov pritom môžete cez sklo sledovať pri práci. Na vlastné oči vidíte napríklad ručné ťahanie syrových nití, spracovávanie hrudky, balenie.

Foto: ms

Môžete sledovať, ako kuchár Radovan pripravuje vaše halušky a máte istotu, že nie sú napríklad z prášku.

Viac na www.banoviny.sk

Dunajskú ulicu skrášľujú kvetináče s novým dizajnom

Nové kvetináče na Dunajskej ulici

STARÉ MESTO

Všimli ste si elegantné kvetináče na Dunajskej ulici? Majú lepšie vlastnosti ako tie, ktoré mesto umiestnilo na viacerých verejných miestach v minulosti.

Ako priblížil primátor Matúš Vallo na sociálnej sieti, nové kvetináče majú špeciálny vyberateľný vak, ktorý umožní následné presadenie stromov

z kvetináčov do zeme jednoduchošie, a teda aj bezpečnejšie pre stromy. Kvetináče sú tiež odolnejšie, navyše, vďaka organickejšim líniam pôsobia odľahčene a ušľachtilejšie.

Na Dunajskej ulici pribudlo päť týchto kvetináčov, vďaka ktorým je ulica nielen krajšia, ale bude i zelenšia. „Do kvetináčov sme tu vysadili viackmenné stromy – druh

albícia voňavá, rôzne trvalky a postupne pridáme aj letničky,“ uviedol Vallo.

Dizajn nových kvetináčov vychádza z pripravovaného materiálu Princípy a štandardy kvetináčov, ktorý bude definovať, ako majú nádoby na výsadbu vo verejnom priestore vyzeráť a kde sa majú rozmiestňovať.

(bn)

Foto: bn

Turizmus mení dopravu v meste

BRATISLAVA

Turizmus v Bratislave po pandémii covidu oživa, v počte návštevníkov sa vracia k číslam z rekordného roka 2019. Vysoká návštevnosť vytvára tlak na dopravné riešenia, mesto preto avizuje viaceré zmeny.

Jedna z nich sa týka zastávky Most SNP na nábreží, kde často stáli turistické autobusy, ktoré blokovali vjazd vozidiel MHD na zastávku. Po novom slúži tento priestor výlučne na krátkodobý nástup a výstup turistov k výletným lodiam v prístave. Pre turistické autobusy pribudlo päť nových zastávok na Suchom mýte a Hodžovom námestí. Zastávky na Suchom mýte sú vyznačené v oboch smeroch a spolu so zastávkou na Hodžovom námestí umožňujú turistickým autobusom zastaviť v dobrej dostupnosti od turistických lokalít. (TASR)

Na Partizánskej lúke pribudol grilovací altánok

NOVÉ MESTO

Chystáte sa grilovať či opekať? Organizácia Mestské lesy v Bratislave prenájma najnovšie aj altánok pri futbalovom ihrisku na Partizánskej lúke.

V našom lesoparku môžete využiť viaceré ohniská, ako aj altánky s grilom. Väčšina je zadarmo, štyri vám Mestské lesy prenajú za poplatok. Dobrou správou je, že za prená-

Grilovací altánok Futbalka otvorili Mestské lesy začiatkom apríla v blízkosti potoka Vydrica.

jom „starých“ altánkov na Partizánskej lúke zaplatíte rovnako ako vlni. Ak ste väčšia partia a naplno využijete ich kapacitu, suma na osobu vychádza na necelé 4 eurá až 6 eur. Za veľký grilovací altán v areáli Peknej cesty už zaplatíte oveľa viac, pri plnom využití kapacity to vychádza takmer 17 eur na osobu.

Prenájom najnovšieho altánku Futbalka s kapacitou 20 ľudí v interiéri stojí 179 eur, teda necelých 9 eur na osobu. Altánok má jeden centrálny kruhový gril a dva jednodu-

ché stoly vnútri, vedľa altánku sú však ďalšie dva A-sety na sedenie. Nechýba osvetlenie a elektrická zásuvka na 220 V. „Lavice so stolmi na sedenie spolu so smetnými košmi vyrobili zamestnanci Mestských lesov. Takisto sme okolo altánku nasypali makadam, takže sa počas dažďových dní nebudete musieť báť, že sa zablatíte,“ uvádza organizácia na sociálnej sieti. V cene prenájmu máte i jedno balenie grilovacieho uhlia (2,5 kg) a odvoz smetí. Buďte a verejné WC sú vzdialené približne 150 metrov a bezplatné parkovisko asi 50 metrov, autom sa k altánku nedá ísť. (bn)

Foto: Matúš Husár

Viac na www.banoviny.sk

Ceny za prenájom altánkov

- Altánok pri dele na Partizánskej lúke: 149 eur/deň
- Altánok Futbalka na Partizánskej lúke: 179 eur/deň
- Dvojaltnok Partizánska lúka: 199 eur/deň
- Grilovací altán na Peknej ceste: 840 eur/deň

SPRÁVNA VOĽBA

#lidltím

PREDAVAČ – POKLADNÍK (M/Ž)

BRATISLAVA
PÚCHOVSKÁ ULICA

NÁSTUPNÁ MESAČNÁ MZDA

1370€

38,75 HOD./TÝŽ. + PRÍPLATKY

ŠIROKÝ VÝBER BĚNĚFITOV V HODNOTE AŽ

450€

ROČNE

OTVOR S NAMI NOVÚ PREDAJŇU

**ZUBNÁ AMBULANCIA
AMBULANCIA
STOMATOCHIRURGIE
A IMPLANTOLÓGIE**

oznamuje zmenu pracovnej doby od 15-21h

ošetříme každého, kto nám zavolá

0905 662 407

STROMOVÁ 16, BA KRAMÁRE

MÁJ V MESTE

Vyberte si zážitok na víkend aj všedný deň

BRATISLAVA

Pozrite si tipy na viacero podujatí v našom meste aj blízkom okolí, ktoré vám i vašim deťom spestria jarne dni príjemným zážitkom. O ďalších priebežne infor-

muje na našom webe www.banoviny.sk. Program sa môže v priebehu mesiaca zmeniť, pred návštevou si ho preverte na webovej stránke, ktorú uvádzame pri každej akcii. (bn)

Foto: archív

Klub astronómov

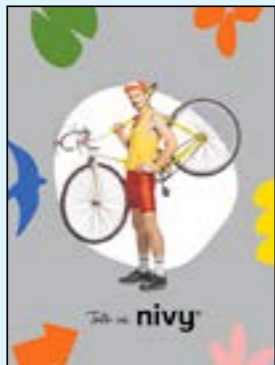
9. a 23. mája

Všetkých záujemcov o vesmír a astronómiu bez obmedzenia veku a vzdelania pozýva Prírodovedné múzeum do Objavovne SNM na spoločné stretnutia. V prvej polovici tohto roku sa uskutočnia vždy o 17. hodine v časoch zaujímavých astronomických úkazov. Viac na www.snm.sk

Cyklofest na správnom mieste

13. – 26. mája

Vášniví aj rekreační cyklisti, pozor! Na Nivy pribicykluje viac ako 50 horúcich noviniek od značky Kelly's. Príďte si ich obzrieť počas dvoch májových týždňov. V sobotu 18. mája na vás čaká aj parádny program pre malých i veľkých cyklistov a zaujímaví hostia zo sveta cyklistiky. Príďte skúsiť šťastie a možno práve vy si z Niv odnesiete novučičký Kelly's bicykel. Viac na www.nivy.com

Starmus otvorí Jarre

12. – 17. mája

Medzinárodný festival vedy, umenia a hudby Starmus otvorí koncert legendárneho priekopníka elektronickej hudby Jean-Michela Jarreho. Uskutoční sa v areáli Incheby pri Moste SNP a bude prístupný zadarmo. Špeciálnym hosťom Jarreho šou bude gitarista skupiny Queen Brian May. Starmus spája najbystrejšie mysle a najtalentovanejších umelcov s cieľom popularizovať pokrok prostredníctvom kombinácie vedy a umenia. Viac na www.visitbratislava.com

Nevyhadzujte knihy darujte ich nám
Kontakt: 0907 701786

Viac článkov zo života v Bratislave nájdete na www.banoviny.sk

a aj na Facebooku www.facebook.com/banoviny

URBAN MARKET

31. 5. – 2. 6. 2024

Fakulta architektúry a dizajnu STU, Námestie slobody 19, Bratislava

Mestský festival plný rozmanitého dizajnu a autorskej tvorby.

www.urbanmarket.sk

BRISS

Spolu tvoríme kultúrne mesto

Liptovských „naj“ sme sa nevedeli nasýtiť

Bedeker cestovateľa

Liptov je jeden z najčarovnejších kútov našej krajiny, ponúka také množstvo krás, aké v tejto koncentrácii snáď nikde inde na Slovensku nenájdete. Dva dni, ktoré sme tu strávili, nám bolo málo, určite sa sem opäť vrátíme a budeme objavovať ďalšie vzácnosti liptovskej prírody.

Samotná Demänovská dolina sa pýši hneď niekoľkými. Ako prvú musíme spomenúť snáď najkrajšiu jaskyňu na Slovensku, Demänovskú jaskyňu slobody. K jaskyni vedie z parkoviska strmá a nie práve krátka cesta, ale výstup stojí za to. Príroda tu popustila fantáziu a vytvorila takú bohatú kvapľovú výzdobu, že sa jej nijaká iná slovenská jaskyňa nevyrovná. Kochajúc sa všadeprítomnou nádherou sme úplne zabudli na únavu z výstupu aj na chladný vzduch, ktorého teplota sa celoročne pohybuje okolo 8 stupňov Celzia.

Po prehliadke, ktorá trvala necelú hodinu, sme sa vydali autom hlbšie do doliny, kde nás čakal ďalší z obľúbených výletných cieľov Nizkých Tatier, Vrbické pleso. Okolo plesa vedie turistický chodník, prechádzka je nenáročná, bez stúpania, a otvárajú sa z nej nádherné výhľady na okolité hory. Negatívom je iba areál pod plesom s rozbuženou výstavbou, ktorá ničí charakter miesta. Tu sme sa naozaj nahnevali. Kto neuvidí, neuverí, ako dokáže človek znehodnotiť jeden z najkrajších národných parkov pre dodatočne ubytovacie kapacity, ktorých je aj bez toho v oblasti neúrekom. Náladu nám zlepšila ďalšia malá túra, tentoraz na vrch Ostredok s peknou turistickou rozhľadňou, ktorá sa začína kúsok od Vrbického plesa. Pravdepodobne nepatrí k najvyhľadávanejším túram, ale keby sme chceli, mohli sme si tu tiež požičať bicykel, či

V Demänová Rezort nájdete všetok komfort.

ľuď tu bolo pomenej. Trošku sme sa báli, či prázdne miesto po turistoch nezaujmu medvede, ale, našťastie, na žiadneho sme nenatrafili. Z rozhľadne sa otvárajú pekné výhľady do okolia, najmä na protiľahlé končiare, na jar ešte stále zasnežené.

Po zostupe sme si povedali, že na tento deň bolo turistiky až-až, z výšok dňa sme strávili relaxom v Demänová Rezort, kde sme si rezervovali smart apartmán s menšou terasou. Izba bola čistá, zariadená vkusne, boli sme naozaj spokojní. Potešilo nás i wellness, kde sme si mohli dopriať parnú saunu aj infra saunu s ochladzovacou kadeňou, všetko v cene pobytu. K dispozícii sú aj dve vonkajšie virivky s úžasným výhľadom. Navyše, ak pridete s deťmi, môžete sa s nimi zabaviť v krytom dvojbazéniku s vyhrievanou vodou.

Ocenili sme, že v samotnom rezorte je veľa možností na zábavu detí i dospelých. Zašli sme napríklad do malej kontaktnej zoo aj do „fun centra“ s atrakciami pre deti, nechýbajú vonkajšie ihriská, futbalové, basketbalové či bedmintonové, objavili sme dokonca lezeckú stenu, a keby sme chceli, mohli sme si tu tiež požičať bicykel, či

Liptovský hrad

Vrbické pleso

Naše 3 TOP:

- prírodné vzácnosti Liptova
- výborné ubytovanie v Demänová Rezort
- množstvo aktivít pre deti i dospelých

poň atrakciu, ku ktorej sa dá doviezť priamo autom. Aj tá je svojím spôsobom raritou. Ide totiž o prírodný vodopád priamo v kúpeľnej obci Lúčky - Lúčanský vodopád. Po niekoľkých fotospomienkach sme sa vydali späť do rezortu, kde nás už čakala večera. Ponuka jedálneho lístka bola opäť pestrá a chutná, podávajú i detské menu. Ale to nie je všetko. Veľkým lákadlom Demänová Rezort sú exotické chute reštaurácie Safran, kde sa o neopakovateľný gurmánsky zážitok starajú kuchári s personálom priamo z Indie, určite treba aj sem prísť na obed či na večeru. Priamo v areáli je i štýlová reštaurácia s krytou terasou Pinus Demänová, kde takisto nájdete skvelú kuchyňu.

Na unikátne krásy Liptova a perfektné ubytovanie v jeho srdci - Demänovej - budeme spomínať ešte dlho. A už teraz vieme, že sa sem opäť vrátíme. (bn)

Foto: autor

Správy z podsvetia

Zlodeji a podvodníci majú nový cieľ, zamerali sa na prenajímané byty v STROM MESTE. Používajú viacero metód, ako sa na nich obohatiť. Často si najskôr zaobstarajú kľúče od prenajímaného bytu, stačí vylomiť schránku, kde sú odložené, a následne z bytu ukradnú cennosti, najčastejšie elektroniku či menšie spotrebiče. Alebo majú dokonca toľko drzosti, že po získaní kľúčov byt sami prenajímajú za odplatu tretím osobám. „Policajti taktiež zaznamenali v blízkosti prenajímaných nehnuteľností pohyb podozrivých osôb, ktoré skúšajú, či sú tieto byty otvorené, resp. neuzamknuté,“ upozornila policajná hovorkyňa Jana Šimunková. (ms)

Pieta pohrebná služba

Pomáame 24 hodín denne už viac ako 30 rokov.

V obradnej miestnosti Pieta ponúkame bezplatne tieto služby:

- ▶ prepožičanie štyroch umelých vencov už aj so štandardnými stuhami
- ▶ zobrazenie fotografie zosnulého na LCD monitore

▶ prehriatie foto prezentácie zo života zosnulého

▶ kondolenčnú listinu.

Na týchto službách ušetríte min. 300 eur.

Pieta – pohrebná služba
Mlynské Nivy 8
02/52 63 11 81
www.pieta.sk

REDAKCIA
Ivanská cesta 2D
821 04 Bratislava
Šéfredaktorka: Anna Čapková

Za popravu nevinného mal prísť o hlavu i sudca

Bratislava kedysi

Kedysi, najmä v stredoveku, trestali zločincov omnoho prísnejšie ako dnes, konštatuje Vladimír Segeš v úvode svojej knihy o kriminalite a justícii v stredovekom Prešporoku. Vybrali sme z nej niekoľko zaujímavých informácií o zaobchádzaní s prevínilcami.

Keď sa podozrivý či obvinený priznal, súdu už nič nestálo v ceste vyniesť rozsudok. Najťažším bol trest smrti: spôsob popravy prešporský súd určoval podľa závažnosti spáchaného deliktu. Súd mohol vinných páchatelov aj oslobodiť. Omilostenie nemuselo byť však úplné, zväčša sa páchatelovi udelil miernejší trest. Napríklad v roku 1478 prešporský súd odsúdil istého Hansa Scheftenbergera za falšovanie peňazí na smrť upálením. V deň popravy, v piatok po dňi sv. Michala, čiže 2. októbra, keď už postavili aj hranicu, sa radní páni na poslednú chvíľu dali obmäkčiť prosbami a Hansa omilostili: neupálili ho, ale sľali. Za raritu možno považovať list Ludovíta II. Jagelovského z 9. januára 1524, v ktorom kráľ zakazuje prešporskému richtárovi a mestskej rade trestať istú Barbora za cudzoľožstvo, lebo jej udelil milosť. Mestský súd mal v hrdelných kauzách veľké právomoci, ale aj zodpovednosť. Neraz sa stávalo, že omilostil či úplne oslobodil páchatelov závažných trestných činov, dokonca aj vrahov. Ak by však vysvitlo, že na základe rozsudku mestského súdu by popravili nevinného šľachtic

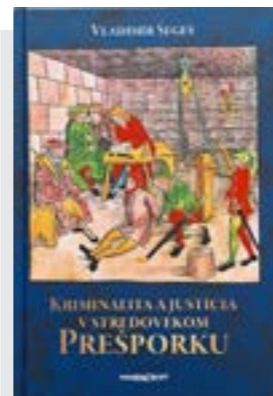
V žalároch Starej radnice trpeli aj ženy obvinené z bosoráctva.

ca, vtedy mali richtár a prisediaci sudcovia prísť o život a stratiť majetok. V Archíve mesta Bratislavy sa zachovali desiatky tzv. reverzných listín. Ide o listiny omilostených a z väznia prepustených delikventov. Jednou z nich je reverz z 25. júla 1446, v ktorom sa remeselnícky majster Tibold Pogner doznáva: „Zriekam sa akejkolvek pomsty za svoje uväznenie v prešporském žalári, do ktorého ma zavreli ctihodní a múdri páni richtár a rada mesta Prešporka... lebo som obral o božskú i duchovnú časť pannu z Kláštora sv. Kláry v Prešporoku, a keďže som vinný, za svoj zločin, ku ktorému sa priznávam, by som si zasľúbil, aby som bol potrestaný na tele i na živote...“ Žalárovanie či, presnejšie, uväznenie, však v tomto prípade nebolo trestom, išlo len o vyšetrovaciu väzbu. Krátkodobou sa mohlo nariadiť aj dlžníkom, kým nesplatili svoj dlh. Najčastejším trestom spomínaným v komorných knihách bolo vystavenie na pranier, ktorý bol na Hlavnom námestí pri radnici. Išlo o stĺp, ku ktorému delikventa pripútali, neskôr čiastočne zvýšené pódium so stĺpom. Od druhej polovice 15. storočia

bola v Prešporoku skôr zriedkavá, v rokoch 1490 – 1526 na hranici upálili sedem delikventov.

Aj trest smrti utopením bol pomerne zriedkavým ortieľom, ktorým sa postihovali spravidla ženy. V najstaršom prešporském súdnom protokole sa spomína len jeden prípad takejto popravy, a to v roku 1518 v kauze zlodejky Barbory. Utopili ju v ramene Dunaja pred Rybárskou bránou.

Lúpežných vrahov spravdla popravovali lámáním kolesom. Aktom milosti bolo, ak sa lámánie začalo od hlavy, lebo urýchlilo smrť. Dokaličené telo potom vystavili na výstrahu na popravisku. Hrdelné i nehrdelné exekúcie v Prešporoku sa v stredoveku i v ranom novoveku takmer bez výnimky vykonávali na verejnosti a mali mať odstrašujúci účinok. Boli predstaveniami, ktoré v ľuďoch vyvolávali strach i hrôzu, no aj fascinovali. Fenomén fascinácie hrôzou je však už inou kapitolou plnokrvného života stredovekej spoločnosti. (bn)
Foto: bn, shutterstock

Spracované podľa knihy Vladimíra Segeša Kriminalita a justícia v stredovekom Prešporoku, vydavateľstvo Marenčin PT (so súhlasom vydavateľstva)

Bratislavské
Noviny
vyjdú o mesiac
7. júna 2024

Nedostávate Bratislavské noviny?
Nahláste nám vašu presnú adresu na: 02/32688830, redakcia@banoviny.sk

E-mail: skrabakova@banoviny.sk
PR reklama
je graficky vyznačená ■
www.banoviny.sk

E-mail: redakcia@banoviny.sk
Telefón: 02/62801182
Inzercia: Claudia Škrabáková
Telefón: 0911 668 469

Josef Čapek	predložka so 7. pádom	2. časť tajníčky	rafajú	skratka Amadéie múzických umení	značka niklu	Gedeon (dom.)	Autor križovky: Juraj Mitošinka	mužské meno	5. časť tajníčky	otec (zastar.)	citoslovce povzdychu (zried.)	obec v okrese Rožňava	Pomôcky: tabon, aja, papas, Ardo	mykať (expr.)	súprava nádob	1. časť tajníčky	zatriasť, pomykať (expr.)
pestrá bavlnená látka							bahníkovitý vták						klus (hovor.)				
ostane sám							pestovateľ repy prejaví porozumenie						Richard (dom.) milenec (hovor.)				
Pomôcky: ívrit, kraplak, asaul, krinoid	citoslovce zľaknutia ľudská bytosť				citoslovce dupotu dáva radu						damašk (zastar.) konajte						
obrábajú pluhom				nástroj na rezanie asýrsky kráľ						druh syra vztahujúca sa na laň							
EČV Šale			upraviť ondulovaním bedákať, vzdychať													značka pikometra kozácky kapitán	
tykajúca sa ovoidu								kurovitý vták ženské meno						pestrý papagáj fázy vývinu			
peceň chleba							ión, po česky papuša					kresať stužuje škrobom					
Adam (dom.)				tičením poškodíš somárik									teplom rozpúšťajú šľachtický titul ženy				okrikol (zried.)
Pomôcky: kalva, sarang, iroko, Ninos	povraz so slučkou zemiaky u Inkov					Leokádia (dom.) pomaly (hud.)						Klaudius (dom.) padá v kvapkách					
požívať tekutiny				obsahuje soľ strojene						marenový lak spor, škriepka							
značka pre abvoit			moslimský teológ popáli parou						lákadlá 6. časť tajníčky							zn. pražeodým navihčil	
postupne otláč, pootláča							čierny hmyz nevlastný otec							skratka súhvezdia Orión odporúčal			
zorný uhol, hľadisko							omámi (hovor.) ľahká zliatina							bitkár, po česky kopnutie			
odsekol				odtiaľ tienista (zastar.)									lebečná klenba organická látka				
Pomôcky: dural, len-to, purín, ulema	africký tľik	skratka rotného 3. časť tajníčky				získavaj vedomosti je vo vare						zahol dovnútra mostík cez potok					
odlišní				semitský jazyk ženské meno						bandita morský živočích						4. časť tajníčky	pravítka (zastar.)
značka rádia				keramik erotoman											nalievať ponúkate		
zabezpečenie							mužské meno maškrtič (kníž.)									klamstvá držiak napínaš	
podzemné časti rastliny							mihnúť očami obyvateľa Saska									EČV Plešťan tu máte	
prejavená dobrá vôľa vyhovieť							pľuvanec hovor, hovorenie						lahké športové plavidlo nijaká vec				
Pomôcky: aspekt, romadúr, damast	Otília (dom.) Zákonník práce				Rastislav (dom.) značka írídia								nahá (expr.) značka molybdénu				
stane sa divým										napodobovateľ							
robiť pekársku robotu (hovor.)																	dokončíme česanie

VŠETKO, ČO ČAKÁTE OD ŽIVOTA
V MESTE. TO JE DOWNTOWN.

www.downtown-yards.sk

DY
DOWNTOWN
YARDS

JTRE